

2008-11-12

Vår ref: 2008/2130/184
Er ref: 08-02773-4

Nordiska ministerrådet
Attn: Mads Randbøll Wolff, Harald Holst
Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
mrw@norden.org , haho@norden.org

Yttrande över remiss – Programförslag om klimatförändringarnas konsekvenser för naturresurserna i Norden

Sammanfattning

SMHI anser att programförslaget är angeläget mot bakgrund av det växande kunskapsläget inom klimatområdet, vad gäller klimatpåverkan, pågående förändringar och även klimat-effekter för olika system. Bilden av möjligheter och begränsningar förknippade med olika åtgärder för utsläppsminskningar har också blivit mer nyanserad. Utsläppsminskningar är centrala i klimatarbetet, men det har blivit alltmer påtagligt att även anpassningsåtgärder behövs. Samtidigt är kunskaperna om sektoriella klimateffekter för naturresurser begränsade, något som försvårar implementeringen av effektiva åtgärder.

Det är särskilt positivt att det i programförslaget läggs stor vikt vid att aktiviteterna dels långsiktigt ska förstärka nordisk forskningssamverkan, dels utgå från och bidra till behovet av beslutstöd på området.

Det som saknas i förslaget är tillförseln av regionala klimatscenarier. Förslaget tar upp detta som behov, men hänvisar endast till andra program o dyl. Det nordiska toppforskningsprogrammet (dess testprogram) föreslås för närvarande inte omfatta någon satsning på klimatmodellering, och det finns inte heller andra nya initiativ som skulle täppa till det hålet. De konkreta behov av gemensamt klimatunderlag som finns formulerat i programförslaget framhäver önskan om en nordisk satsning på regional klimatmodellering och regionala scenarier.

Kommentarer till de fyra frågorna i remissen

1. Förslagets tematiska satsningar

SMHI anser att det är en brist att man inte har beskrivit hur underlaget om klimatförändringar ska kunna inhämtas. Utöver nordiska bidrag till global klimatmodellering som nämns på s.7, finns det nationella satsningar på avancerad regional klimatmodellering speciellt i Sverige, Norge och Danmark. Det finns starka motiv för en kraftfull nordisk satsning på basal klimatmodellutveckling och tillämpningar, men SMHI hänvisar även till den framgångsrika modellen i de projekt som Nordisk energiforskning finansierat under senare år: CWE, CE och CES. I dessa har potentialen med förnybara energislag varit i fokus, men det har även funnits

en komponent om ett gemensamt klimatunderlag, till vilket det också ingått analys om osäkerheter och tolkningar förknippade med underlaget. För att nå framgång med det aktuella programförslaget borde sådana komponenter inkluderas även i detta. Dessa behöver inte innebära grundläggande utveckling av klimatmodeller men väl arbete med anpassning av tillgängligt scenariounderlag såväl som återkoppling vad gäller dess brister.

Speciellt beträffande frågorna om skogen som resurs (virke, kollagring, biobränslen, rekreation, biologisk mångfald), skulle det vara angeläget att inkludera forskning om konflikter mellan skogens olika användningsområden. Ramverk för analyser av kostnader och nyttor av olika förvaltningsstrategier och åtgärder skulle likaså kunna ingå.

2. Programmets föreslagna organisation och finansiering

Programmet föreslås en relativt begränsad finansiering med tanke på att den ska fördelas på fem år, mellan fem projekt och till flera forskargrupper i varje projekt. En samordning med andra satsningar är en absolut nödvändighet. Det innebär styrkor, men även svagheter såsom att upplägget blir mindre flexibelt. En mer koncentrerad satsning i tid skulle kunna vara ett alternativ.

Det framkommer inte i den presenterade rambudgeten (s. 17) om det kommer att vara möjligt att driva olika stora projekt. Det kan visa sig att avnämarnas behov och/eller utgångspunkterna i befintliga forskningsmiljöer skiljer sig mellan de olika delområdena.

3. Programmets implementering

En tematisk samling i ett och samma projekt erbjuder möjligheter för sektorsövergripande fokus. Det framkommer dock inte alltför tydligt vilka insatser som kommer att göras för att koppla ihop projekten i praktiken. Utöver de två projekt med sektorsövergripande karaktär, skulle programgemensamma aktiviteter, som till exempel synteser, samordnad dialog med avnämare och gemensamma scenarioresurser kunna öka slagkraften, inte minst i ett bredare systemperspektiv.

4. Eventuella sektorsövergripande tangeringspunkter med andra sektorer inom NMRS

Som har nämnts ovan, borde försörjningen av en gemensam klimatscenariokomponent, samt gemensamma komponenter om andra omvärldsfaktorer, beaktas närmare i programförslaget och det eventuella programmet. Dialog med andra nordiska satsningar, inklusive toppforskningsinitiativet skulle kunna vara ett sätt att undersöka detta vidare.

Det kan även finnas tangeringspunkter med satsningar av till exempel Nordisk Energiforskning beträffande projekt om biobränslen.

Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som beretts av Markku Rummukainen, med expertstöd från Joakim Langner.

Bodil Aarhus Andrae
Chef Avdelning Basverksamhet